

Тамара Грамбовецька

**ВИКОРИСТАННЯ ТРАДИЦІЙНИХ
ТА ІННОВАЦІЙНИХ ЕЛЕМЕНТІВ У НАВЧАННІ
В АМЕРИКАНСЬКІЙ СЕРЕДНІЙ ШКОЛІ**

В наш час перед системою освіти постають принципово нові вимоги. Перш за все, це формування творчої особистості, здатної не просто засвоїти наукові і технологічні досягнення, а й самоудосконалюватись, розвиваючи їх. Тому триває пошук інноваційних технологій, які допоможуть у досягненні поставленої мети. У різних країнах інтенсивно розвиваються інноваційні педагогічні технології, але також існують і традиційні форми навчання, які для української освіти пос-

тають як нові. В даній статті ми висвітлимо деякі традиційні та інноваційні елементи, які використовуються в американській середній школі.

Метою статті є висвітлення традиційних та прогресивних інноваційних елементів у навчанні в середній американській школі.

Завданнями даної статті є :

1. Опрацювати поняття : освітні традиції, педагогічне новаторство та інновації.
2. Розкрити традиції у навчанні в американській середній школі.
3. Охарактеризувати інноваційні тенденції сучасної американської середньої освіти.

Наше дослідження потребує оперування вказаними поняттями, які не мають сьогодні однозначного тлумачення.

Традиції – елементи соціальної й культурної спадщини, які передаються наступним поколінням і зберігаються протягом тривалого часу в суспільстві в цілому чи в окремих соціальних групах. Традиція проявляється у вигляді усталених, стереотипізованих норм поведінки, звичаїв, обрядів, морально-етичних елементів тощо. Важливе значення у вихованні дітей мають родині та шкільні традиції [2, с. 333].

У американській школі існують традиційні елементи навчання.

Наведемо декілька прикладів традиційного навчання сучасної середньої американської школи.

Середня школа називається Middle school, а вища – High school. У деяких штатах Middle school та High school можуть об'єднати, втім, залишаючи поділ на ступені. В окремих корпусах Junior High school навчаються 6-ті, 7-мі та 8-мі класи, в Senior High school – 9ті-12ті класи. Спільними для усіх американських середніх шкіл є вивчення англійської мови, математики, природничих та суспільних наук, але у різних закладах може бути різна кількість годин на тиждень з цих предметів.

Цікавими є уроки фізкультури, які радше нагадують заняття у спортивних секціях за бажанням школярів. Учням доводиться складати тест з фізичної підготовки, якщо вони мають бажання потрапити до бейсбольної чи футбольної команди, серйозно займатись баскетболом чи регбі. Якщо дитина не пройшла випробування, то вона отримуватиме загальну фізкультурну підготовку. Вважається, що навчаючись у High school дитина, а це вже підліток, не тільки отримує базу знань, але й формує особистість і визначається із планами на майбутнє.

Традиційним вважається поява у 8-му класі системи вибору предметів. Кожен обов'язковий навчальний предмет зазвичай поділяється на більш дрібні курси. Це особливо характерно для великих середніх шкіл, де такий розподіл може сягати 20-30 дисциплін. Для отримання диплома про закінчення середньої школи випусникам достатньо отримати заліки із 16 академічних курсів протягом останніх чотирьох років навчання. Кожен такий курс складається із одного уроку щодня протягом 18 або 36 тижнів.

Тест- це найважливіша ознака американської системи навчання. Складання тесту розглядається як основна мета самого процесу навчання. По суті, весь навчальний процес спрямований на підготовку школяра до тесту, на прищеплення тих навичок, без яких складання тесту буде неможливим. Як результат – зі шкільної програми елімінуються всі непотрібні предмети (або вони викладаються в мінімальному обсязі). Майже всі тести в американських школах проводяться в письмовому вигляді. Усні іспити як такі не існують. Середні школи бувають різних типів: академічні, професійні, багатопрофільні[1, с. 23].

Основний підхід до освіти в Америці полягає в тому, що процес навчання має бути задоволенням. Освітній процес має бути захопливим, цікавим і ненапруженим. Протилежне вважається насильством над дитиною.

Зрозуміло, що посилений розумовий процес не може бути «фаном». Тому його слід звести до мінімуму, а за ним обов'язково має слідувати заохочування у вигляді високої оцінки за розв'язану задачу. В іншому випадку для американського школяра зникає сенс навчання, оскільки власне знання не є цінністю. Навчальний процес без винагороди за працю перестає бути «фаном».

Система контролю знань є стобальною й виражена у відсотках.

Основною метою навчання на рівні початкової та середньої школи не є вироблення будь-яких навичок і вміння мислити. Завдання- дати загальне уявлення про матеріал. Учням даються ігрові шаблони-схеми, за допомогою яких вони мають розв'язувати приклади та задачі.[5].

Окрім традиційних, американці також використовують інноваційні елементи навчання.

Інновації — об'єкти впровадження в процес, що веде до появи нової інновації. В науковий лексикон цей термін вперше ввів Й. Шумпетер, що в буквальному перекладі означає «втілення наукового відкриття, технічного винаходу в новій технології або новому виді виробу» [7, с.598].

У педагогічному процесі інновація означає введення нового в цілі, зміст, форми і методи навчання та виховання; в організацію спільної діяльності вчителя і учня, вихованця. Інновації самі по собі не виникають, вони є результатом наукових пошуків, передового педагогічного досвіду окремих учителів і цілих колективів.

Існує декілька підходів щодо визначення поняття «педагогічна інновація». Наприклад, І. М. Дичківська вважає що освітню інновацію потрібно розглядати як процес і як продукт. Інновація як процес означає часткову або масштабну зміну стану системи і відповідну діяльність людини. Інновація як результат передбачає процес створення нового, що має конкретну назву «новація».[4] Г. Сиротинко педагогічну інновацію характеризує як новий педагогічний продукт - результат процесу створення нового, що відповідно оновлює педагогічну теорію і практику, оптимізуючи досягнення поставленої перед суспільством освітньої мети. На думку Р. Юсуфбекова, «педагогічна інновація» визначається як зміст можливих змін педагогічної діяльності, що ведуть до раніше невідомого, розвивають теорію та практику навчання, тобто як процес ство-

рення, освоєння, використання та поширення нового. На наш погляд, інновації – це нові елементи, введені в традиційне процес діяльності, які значно підносять рівень його функціонування.

Прикладом інноваційних технологій у США є хмароорієнтоване навчальне середовище. Розглянемо його елементи.

Метою є забезпечення потрібною інформацією для організації навчально-виховного процесу, доступу до навчальних матеріалів, розкладу уроків, навчальних планів, формування портфоліо (кейсів), активізація діяльності учнів, забезпечення навчального процесу в період карантинів, отримання домашніх завдань і відомостей про різноманітні заходи, дистанційного навчання, самоорганізації та персоналізації навчання.

Хмарні обчислення належать до послуг, що надаються користувачу через Інтернет зі спеціалізованих центрів обробки даних і не розміщуються на пристроях користувачів. Хмарні обчислення – це ресурси підтримки спільної роботи, зберігання файлів, віртуалізації і доступу до обчислювальних ресурсів. Дослідники міжнародної спільноти фахівців з освітніх технологій (NMC) зазначають, що хмарні обчислення – це ресурси, що забезпечують учням і вчителям простий доступ до сховища навчальних матеріалів, інструментів, спільний доступ до інформації, сприяють більшій гнучкості, дають змогу учням і вчителям створювати і редагувати власні матеріали, отримувати консультації і доступ до різних даних у необхідний час як онлайн, так і офлайн. Важливим аспектом використання хмарних обчислень є сприяння самоорганізації навчання.

Серед учителів середніх шкіл найбільшої популярності набули такі послуги хмарних обчислень, як Google Apps, Google Mars, Gmail, Google Docs, Amazon й Office 365. Наприклад, у місті Нью-Йорку центральна районна школа Clarkstown реалізує проект із використання Google Apps для контролю за виконанням навчальних програм із використанням навчальних ресурсів як у школах так і в усьому районі. Нові можливості використання календаря, загальних документів, сайтів робить його доступним для вчителів, щоб відслідковувати районні плани, навчальні програми, шкільні події і створювати та спільно використовувати ресурси.

У школах штату Коннектикут учні можуть вільно використовувати свої власні гаджети: смартфони, планшети, ноутбуки під час навчального процесу. Вільне використання власних гаджетів для навчальних цілей називається BYOD-підхід. Корпорація Intel ввела цей термін у 2009 році. BYOD-підхід робить проект «Один учень-один комп'ютер» простішим, використовуючи для навчання пристрої, які учень уже має або які батьки змогли купити для навчання. Відповідно до пілотного проекту в місті Cheshire у державних школах розпочали впровадження BYOD-підходу для забезпечення навчання учнів із використанням сервісу Google Drive і поліпшення співпраці у навчальних проектах. Резервування комп'ютерного класу або лабораторії стане справою минулого, якщо вчителі зможуть приносити свої власні пристрої (BYOD) і змінювати методи навчання. Використання ХОНС у поєднанні з BYOD-технологією дає мо-

жливість учням працювати з пристроями навчання будь-де і будь-коли за межами класної кімнати.

Для загальної середньої освіти використання ХОНС зумовлено ще двома важливими чинниками: учителі можуть розміщувати завдання онлайн, а учні-отримувати доступ до цих завдань, виконувати їх і зберігати у папці, що пізніше може переглядатись учнем або оцінюватися вчителем. Це дає змогу оптимізувати вивчення навчального матеріалу під час сезонів грипу, створити умови для персоналізованого навчання, що дасть можливість задовольнити потреби кожного учня [6].

Існують такі переваги використання хмароорієнтованих навчальних середовищ над традиційними як значна економія коштів на придбання програмного забезпечення, доступність до ресурсів незалежно від місця перебування, операційної системи, видів комп'ютерної техніки, концентрація зусиль педагогічного колективу навчальних закладів на задоволенні освітніх потреб учнів, збільшення можливостей для організації суспільної роботи й різноманітної комунікації, зменшення проблем зберігання і створення резервних копій даних, забезпечення мобільності учасників навчально-виховного процесу.

Наразі використання ХОНС для навчання позиціонується як технологія, яка розвивається і має перспективи. У дослідженнях університету Елон зазначено, що до 2020 року значна увага буде приділятися технологіям, зорієтованим на телеконференції, заочне навчання, гібридні класи (тобто в Інтернеті і поза школою).

Окрім хмароорієнтованого навчання розглянемо методи підвищення якості та ефективності природничої освіти в середній школі США.

Однією із беззаперечних умов підвищення якості природничої освіти є запровадження відповідної системи оцінювання цієї якості. Практика США у цьому аспекті є відносно новою. У 2002 році вступив у дію Закон «Жодної невстигаючої дитини» (No Child Left Behind Act, NCLB). Одним із принципів є «прийняття ефективних та успішних програм, що показують досягнення сучасної науки в сфері освіти». Практичне впровадження оцінювання якості природничої освіти розпочалося у США у 2007-2008 н.р. повинно проводитися щорічно охоплювати всіх учнів.

Щоб відтворити повну й точну картину навчальних досягнень учнів з природничих дисциплін, необхідні різноманітні засоби та різнопланові види оцінювання. Серед них Комітет рекомендує такі: спостереження, опитування, презентації, прикладні дослідження, самооцінювання, ситуативні завдання, учнівські портфоліо, вирішення завдань, картографія понять, науково-дослідні проекти [3, с. 148].

Незалежно від форми системи оцінювання, результати повинні оприлюднюватися і бути вираженими у вигляді єдиних стандартів навчальних досягнень штату. Отримані дані повинні повідомлятися в узагальненому вигляді для всієї групи учнів, яка проходила тестування, та у конкретизованому – для певних ка-

тегорій школярів, і мусять надавати «описову, інтерпретуючу, діагностичну інформацію на індивідуальному рівні».

Усі штати повинні були розробити нові системи стандартів навчальних досягнень і оцінювання якості природничої освіти. Розуміючи складність і важливість цієї роботи, за проханням Національного наукового фонду, національна дослідницька рада створила спеціальний комітет, завданнями якого було надання рекомендацій, які б були корисними для штатів під час розроблення і впровадження оцінювання якості знань із природничих наук.

NCL Вимагає, щоб інформація, заснована на оцінюванні, застосовувалася для різних цілей. Зрозуміло, що вона повинна використовуватися для того, щоб школи та округи були відповідальними, за досягнення учнів, щоб забезпечити інтерпретуючу, описову та діагностичну інформацію, яку можуть використовувати батьки, вчителі, директори для акцентування уваги на певних навчальних потребах окремих учнів [3, с.146].

Успішність з природничих дисциплін залежить від розвитку в учнів широкого і різноманітного запасу знань та навичок, які не можуть бути відповідним чином оцінені одиничним тестуванням або одним типом стратегії оцінювання.

Деякі штати, такі як Меріленд, Каліфорнія і Кентукі, намагалися розробити системи оцінювання, які більш повно відповідали б їхнім цілям щодо навчання учнів, аніж попередні. Вони використовували матричну типову модель, за якою всі учні складали тест, але кожен із них перевірявся на знання лише певної частини всіх положень. Це дозволяло оцінити більшу частину навчальної програми, що, у свою чергу, допомагало штатам як узгодити систему оцінювання зі змістом стандартів, так і перешкоджати звуженню навчального плану з природничих дисциплін. Ці штати також включали до системи різноманітні стратегії оцінювання, зокрема оцінювання продуктивності та спільної роботи учнів. Проте слід зазначити, що ці програми були згорнуті через тиск громадськості, яка вимагала індивідуалізованих результатів тестування.

Таким чином, у розробці національної і регіональної систем моніторингу слід враховувати, що ефективна система оцінювання якості природничої освіти, яка могла б забезпечити достовірну та надійну інформацію для різних рівнів системи освіти і сприяти розвитку розуміння учнями природничих наук:

- включає види оцінювання, що максимально відповідають стандартам, на яких базується система, і побудована таким чином, що всі елементи пов'язані з цілями, матеріалами навчального плану і навчальними стратегіями системи навчання природничих наук, частиною якої вона є;

- містить засоби визначення навчального прогресу, який досягнутий учнями в продовж певного часу.

- є корисною в тому розумінні, що результати оцінювання є доступними і вчасно повідомляються тим, хто їх потребує.

- надає систематичний, тривалий професійний розвиток для вчителів та інших спеціалістів щодо методів оцінювання в галузі природничих наук.

- є валідною, тобто сприяє бажаним змінам у системі навчання, що стосується навчальних планів та викладання, які призведуть до вдосконалення навчального процесу [3, с. 150].

Отже, у результаті висвітлення традиційних та інноваційних елементів навчання в американських школах діходимо таких висновків. До традиційних елементів можна віднести: ступневість навчання; взаємопов'язаність професійного вибору і вибору школи; переважання тестового контролю знань; наявність навчальних шаблонів, схем, друкованої основи у зошитах; перетворення процесу навчання у задоволення. До інноваційних елементів відносимо: запровадження хмароорієнтованого навчального середовища; використання учнями особистих гаджетів; взаємопов'язаність системи оцінювання із системами стандартизації, оприлюднення результатів навчання та узгодження із освітньою політикою кожного штату.

Список використаної літератури

1. Американська система освіти: зроблено з любов'ю // Управління освітою. - 2016. - №2. - С. 20-25.
2. Гончаренко С.У. Український педагогічний словник / С.У. Гончаренко. - К.: Либідь, 1997. - 375с.
3. Гриневич Л. Розроблення і впровадження регіональних систем оцінювання якості природничої освіти: досвід США / Л. Гриневич // Освіта і управління. - 2011. - № 4. - С. 145 -151.
4. Дичківська І.М. Іноваційні педагогічні технології: навч. посібник. - К.: Академвидав, 2004.
5. Дімієв А. Класна Америка / А. Дімієв // Біологія. - 2011. - № 27. - С. 4-7.
6. Литвинова С. Зарубіжний досвід. Проектування хмароорієнтованих навчальних середовищ / С. Литвинова // Сучасна школа України. - 2015. - №9. - С. 44-56.
7. Максимюк С. П. Педагогіка: навчальний посібник / С. П. Максимюк. - К.: Кондор, 2009. - 670 с.